

**МІНІСТЕРСТВО
РОЗВИТКУ ГРОМАД
ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ**

пр-т Берестейський, 14, м. Київ, 01135,
тел.: +38 044 351-40-35, +38 044 351-40-01,
E-mail: miu@mtu.gov.ua, сайт: www.mtu.gov.ua
код згідно з ЄДРПОУ 37472062

Галинова О.С.
До справ
Гурт

Державна установа «Інститут ринку і
економіко-екологічних досліджень
Національної академії наук України»
oss_iprei@ukr.net

Управління з питань розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою Міністерства розвитку громад та територій України за результатами розгляду доповідної записки «Шляхи розбудови системи управління адміністративно-територіальними утвореннями в Україні в контексті досвіду Європейського союзу», надісланої листом державної установи «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України» від 31 жовтня 2024 р. № 7/469, повідомляє, що окремі пропозиції, викладені у доповідній записці, які не суперечать вимогам та термінології чинного законодавства, будуть опрацьовані на можливість врахування під час формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою.

Начальник Управління з питань розвитку
місцевого самоврядування, територіальної
організації влади та адміністративно-
територіального устрою

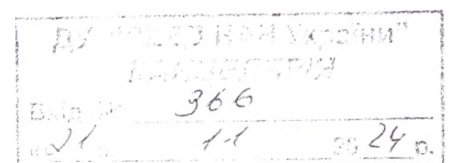
Микола РУБЧАК

Наталія Лепесій 351 41 23

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Рубчак Микола Володимирович
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000344C3A0009E9DA00
Дійсний з 31.10.2024 0:00:00 по 30.10.2026 23:59:59

Міністерство розвитку громад
та територій України

21814/33/10-24 від 21.11.2024

УКРАЇНА

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

пр. Шевченка, 4, м. Одеса, 65032, тел./факс: (048) 718-94-66, тел. 718-95-27
E-mail: eko@od.gov.ua веб-сайт: <https://eko.od.gov.ua/> Код ЄДРПОУ 39917856

№ _____

Директору ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень
НАН України»
академіку НАН України
Борису БУРКИНСЬКОМУ

Відповідно до листа від 16.10.2024 № 7/437 Департамент розглянув підготовлену співробітниками ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України» доповідну записку «Пропозиції щодо раціоналізації бюджетного процесу в територіальних громадах в особливих умовах» та повідомляємо наступне.

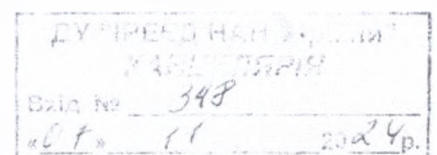
Питання вилучення коштів реверсної дотації викликає багато дискусій, адже є громади, які не підтримують таку ідею, бо зменшиться їх фінансовий ресурс. Але є й такі, які через воєнний стан втратили податкові надходження та мають складнощі зі стабілізацією свого фінансового стану. Складно вважати правильним, коли окремі громади в силу збігу обставин або через вигідне географічне положення мають наповнення бюджетів у рази більші, ніж усі інші.

Водночас, громади регіону стурбовані, що у разі вилучення коштів реверсної дотації, зменшення частки зарахування податку на доходи фізичних осіб до 60%, фінансового ресурсу вистачить лише на поточне утримання бюджетної сфери.

Запропонований механізм 30/70, тобто 30% від суми перевищення доходів громади на 1 мешканця від збору податку на доходи фізичних осіб має стягуватись до державного бюджету у вигляді реверсної дотації, а 70% – має лишатись в доході місцевого бюджету, цілком виправданий та матиме позитивний вплив на розвиток регіону.

СЕД АСКОД Департамент економічної політики та стратегічного планування
Одеської обласної державної адміністрації
ДОКУМЕНТ № 3863/01-25/2-24/14610 від 07.11.2024
Сертифікат 3FAA9288358EC0030400000074532F0066E1D400
Підписувач Дмитренко Олексій Сергійович
Дійсний з 27.05.2024 13:24:07 по 27.05.2026 13:24:07

За умови зменшення реверсної дотації до 30% громади залишатимуть більше коштів на своєму балансі. Це дозволить громадам використовувати більше ресурсів для власних потреб, таких як розвиток інфраструктури, фінансування соціальних програм, вдосконалення системи надання послуг та створення нових.

Додаткові кошти в бюджетах громад можуть бути спрямовані на підтримку малого та середнього бізнесу, створення робочих місць, залучення інвестицій та інші заходи, які сприятимуть економічному розвитку на місцях. Це, в свою чергу, може призвести до зростання податкової бази громади, зокрема, зростання надходжень податку на доходи фізичних осіб, посилення місцевої економіки та підвищення добробуту жителів.

Зниження відсотка реверсної дотації з 50% до 30% сприятиме фінансовій незалежності громад, зменшуючи їх залежність від рішень центральної влади. Це важливий крок у напрямку децентралізації, коли громади отримують більше контролю над власними фінансами.

Збільшення доходів місцевих бюджетів дозволить громадам інвестувати в освіту, охорону здоров'я, культуру, спорт та інші сфери, що покращить якість послуг для населення. Це також сприятиме зростанню довіри населення до органів місцевого самоврядування.

Отже, запропонована зміна в механізмі реверсної дотації сприятиме зміцненню фінансової спроможності громад і стане вагомим кроком до подальшої децентралізації та економічного розвитку на місцях.

Часткова заміна реверсних дотацій на систему інвестиційних договорів про співробітництво між громадами може стати перспективним підходом для забезпечення фінансової стабільності та розвитку місцевих бюджетів. Такий механізм зможе підтримати громади у збереженні власних доходів і водночас сприяти інвестуванню у спільні проєкти, які відповідають інтересам декількох адміністративних одиниць.

Інвестиційні договори сприяли б реалізації спільних проєктів між громадами (наприклад, у сфері інфраструктури, освіти, охорони здоров'я), але питання в тому, чи будуть громади готові інвестувати спільно. Потрібні механізми заохочення, як-от державні субсидії або гранти, щоб стимулювати зацікавленість громад до кооперації.

Також можливі конфлікти інтересів. Громади часто мають різні потреби та пріоритети розвитку. Укладення інвестиційних договорів потребуватиме чіткого узгодження цілей, ролей і відповідальності кожної сторони. Для цього знадобляться прозорі правила управління спільними проєктами та чіткі механізми вирішення конфліктів. Співпраця між громадами може бути ефективною, якщо проєкти матимуть довгостроковий характер і сталість. Проте потрібні гарантії, що спільні проєкти фінансуватимуться без перешкод, навіть за

умови зміни керівництва або пріоритетів. Це потребує розробки надійної юридичної бази для інвестиційних договорів.

Перехід від реверсних дотацій до інвестиційних договорів вимагатиме посилення контролю за використанням коштів і забезпечення прозорості фінансових операцій. Це важливо, щоб уникнути можливих зловживань або нецільового використання коштів.

Роль держави в новій системі буде також суттєвою, адже на початковому етапі громади потребуватимуть методичної допомоги, консультацій, а також певного фінансування для впровадження інвестиційних проектів. Держава може виступити гарантом для інвесторів і громад, що забезпечить їм більшу фінансову стабільність.

Для впровадження інвестиційних договорів необхідна відповідна правова база, яка забезпечить захист інтересів кожної громади та визначить зобов'язання сторін. Важливим аспектом стане також можливість залучення приватних інвестицій у спільні проекти, що може вимагати створення додаткових регуляцій.

Отже, перехід від реверсних дотацій до інвестиційних договорів може стати важливим кроком для підвищення фінансової самостійності та розвитку громад, але потребуватиме суттєвих зусиль для налагодження прозорих, ефективних і взаємовигідних відносин між громадами.

Вважаємо, що запропоновані співробітниками ДУ «Інститут ринку і економічно-екологічних досліджень НАН України» пропозиції щодо удосконалення процесу горизонтального вирівнювання громад, задля їх швидкої імплементації матимуть актуальність й після закінчення дії воєнного стану.

З повагою

Директор

Олексій ДМИТРЕНКО

Христина Денисюк
(048)7189491

**МІНІСТЕРСТВО
РОЗВИТКУ ГРОМАД
ТА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ**

пр-т Берестейський, 14, м. Київ, 01135,
тел.: +38 044 351-40-35, +38 044 351-40-01,
E-mail: mtu@mtu.gov.ua, сайт: www.mtu.gov.ua
код згідно з ЄДРНОУ: 37472062

Державна установа «Інститут ринку і
економіко-екологічних досліджень
Національної академії наук України»
бульвар Французький, 29,
м. Одеса, 65044
oss_ipreia@ukr.net

Голінова О.С.
До списку
Дир.

Управління з питань розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою Міністерства розвитку громад та територій України розглянуло лист Державної установи «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України» від 16 жовтня 2024 № 7-436 стосовно доповідної записки «Пропозиції щодо раціоналізації бюджетного процесу в територіальних громадах в особливих умовах» та повідомляє, що зазначені пропозиції опрацьовані з метою визначення можливості їх використання при розробленні та впровадженні державної політики у відповідній сфері.

Начальник Управління з питань розвитку
місцевого самоврядування, територіальної
організації влади та адміністративно-
територіального устрою

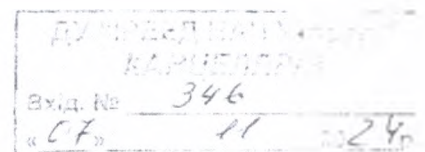
Микола РУБЧАК

Мерінова Оксана Іванівна

ДОКУМЕНТ СЕД

Підписувач Рубчак Микола Володимирович
Сертифікат 3F4A9288358EC00304000000344C3A00C9E9DA00
Дійсний з 31.10.2024 00:00 по 30.10.2026 23:59:59

Міністерство розвитку громад
та територій України

20644/33/10-24 від 06.11.2024

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань організації державної влади, місцевого
самоврядування, регіонального розвитку та
містобудування

вул. М. Грушевського 5 м. Київ 01008 www.rada.gov.ua

Голубов О.С.
До справи
Гур

Директору Державної установи
«Інститут ринку і економіко-
екологічних досліджень
Національної академії наук
України», академіку НАН
України, д.е.н., професору
БУРКИНСЬКОМУ Б.В.

Шановний Борисе Володимировичу!

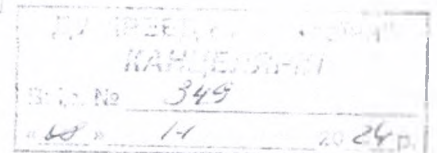
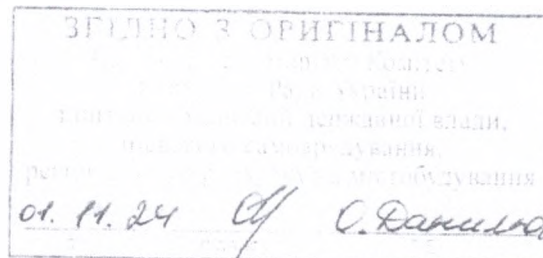
У Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування розглянуто Ваш лист з пропозиціями щодо раціоналізації бюджетного процесу в територіальних громадах в особливих умовах.

За наслідками розгляду в межах предмету відання Комітету інформуємо, що зміст даного листа доведено до відома народних депутатів України – членів Комітету для врахування у депутатській діяльності та законопроектній роботі як суб'єктів права законодавчої ініціативи.

З повагою

Голова Комітету

О.ШУЛЯК

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Шуляк Олена Олександрівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000F01831008BEDD300
Дійсний до: 26 04 2026 0 00 00

Апарат Верховної Ради України
04-23 15-2024.240305 від 31.10.2024

1700306

УКРАЇНА

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

пр. Шевченка, 4, м. Одеса, 65032, тел./факс: (048) 718-94-66, тел. 718-95-27
E-mail: eko@od.gov.ua веб-сайт: <https://eko.od.gov.ua/> Код ЄДРПОУ 39917856

№ _____

Директору ДУ «Інститут ринку і
економіко-екологічних досліджень
НАН України»
академіку НАН України
Борису БУРКИНСЬКОМУ

Відповідно до листа від 31.10.2024 № 7/467 Департамент розглянув підготовлену співробітниками ДУ «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України» доповідну записку «Шляхи розбудови системи управління адміністративно-територіальним утворенням в Україні в контексті досвіду Європейського союзу» та повідомляємо наступне.

В доповідній записці увага акцентується на важливості децентралізації як ключового аспекту ефективного управління, орієнтуючись на моделі країн ЄС. Зокрема, наголошується на необхідності формування фінансово спроможних громад, розвитку механізмів співробітництва, створення та функціонування агромереж, що сприятиме підвищенню рівня локального самоврядування.

Проте Україна успішно реалізує реформу децентралізації починаючи з 2014 року, що є однією з найважливіших трансформацій останнього десятиліття. Завдяки цій реформі місцеві громади отримали більше повноважень, фінансових ресурсів та можливостей для вирішення питань на місцевому рівні. Місцеві бюджети значно зросли завдяки розподілу податків, що дозволяє громадам інвестувати у школи, лікарні, дороги та інші соціально важливі об'єкти покращувати якість соціальних, медичних, освітніх, житлово-комунальних та адміністративних послуг. Реформа також посилює залученість громадян до процесів прийняття рішень, що сприяє побудові справжнього демократичного суспільства.

СЕД АСКОД Департамент економічної політики та стратегічного планування
Одеської обласної державної адміністрації
ДОКУМЕНТ № 4580/01-25/2-24/15561 від 19.12.2024
Сертифікат [3FAA9288358EC0030400000074532F0066E1D400](#)
Підписувач [Дмитренко Олексій Сергійович](#)
Дійсний з 27.05.2024 13:24:07 по 27.05.2026 13:24:07

417
12 24

Порівняння української практики з моделлю Франції вдале, але варто врахувати, що в основі реформ децентралізації України лежить досвід Польщі, яка успішно реалізувала цю реформу в 1990-х роках. Польська модель децентралізації стала прикладом для України завдяки своїй ефективності та подібності історичних і соціально-економічних умов. Україна, адаптуючи цей досвід, створила територіальні громади, як основу для розвитку місцевої демократії та модернізації інфраструктури. Як і в Польщі, ключовою складовою реформи стало розширення фінансової спроможності громад через перерозподіл податків на місцях.

Запровадження інституту префекта може стати ефективним інструментом для зміцнення державного управління, але лише за умов збереження балансу між центральною владою і місцевим самоврядуванням. Необхідно розробити чіткі правові механізми, щоб уникнути ризиків корупції, політизації чи порушення прав громад.

Огляд досвіду Європейського союзу показує, що інститут представника держави на відповідній території існує в більшості європейських країн. Це проєвропейський механізм стримувань і противаг, який довів свою ефективність.

В доповідній записці пропонується імплементація принципів субсидіарності та багаторівневого управління, що добре зарекомендували себе в ЄС. Позитивним моментом є акцент на значенні місцевої ініціативи, яка повинна підкріплюватися державною підтримкою. Закономірним є заклик до системних реформ із врахуванням як позитивного досвіду ЄС та національних особливостей. Загалом, робота є змістовною і пропонує чіткі орієнтири для вдосконалення регіональної політики України.

Вважаємо, що запропоновані пропозиції співробітниками ДУ «Інститут ринку і економічно-екологічних досліджень НАН України» щодо розбудови системи управління адміністративно-територіальним устроєм в Україні матимуть актуальність після закінчення дії воєнного стану.

З повагою

Директор

Олексій ДМИТРЕНКО

Христина Денисюк 7189491

УКРАЇНА
ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ
ПОДІЛЬСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ПОДІЛЬСЬКА РАЙОННА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

пр-т Шевченка, 2, м.Подільськ, Одеська область, 66300, тел./факс: (04862) 2-38-00
E-mail: rda@podilsk.odessa.gov.ua веб-сайт: http://podilsk-rda.od.gov.ua/ Код ЄДРПОУ 04057161

24.12.2024 № 01-28/2/4829

Директору ДУ «Інститут
ринку та економіко-екологічних
досліджень НАН України»
Борису БУРКИНСЬКОМУ

Французький бульвар, 29,
м. Одеса, 65044

Шановний Борисе Володимировичу!

Подільська районна державна (військова) адміністрація Одеської області повідомляє, що аналітична записка «Принципи управління розвитком регіональних економічних систем та їх практична реалізація», підготовлена Інститутом, оцінена позитивно.

Вважаємо, що визначення функцій та фінансового забезпечення для районних державних адміністрацій є ключовим фактором підвищення ефективності їх діяльності.

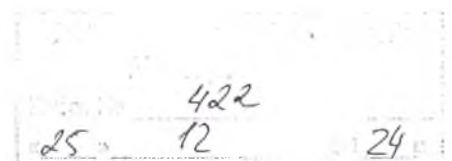
Проведене дослідження відповідає стратегічним цілям та завданням соціально-економічного розвитку Подільського району Одеської області.

З повагою,

Тимчасово виконуючий
обов'язки голови

Тимчасово виконуючий
обов'язки начальника

Оксана ЛОБОДА

УКРАЇНА
КОБЛІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА

вул. Одеська, 4, с. Коблеве, Миколаївський район, Миколаївська область, 57453
E-mail: koblevorada@ukr.net koblivska-gromada.gov.ua Код ЄДРПОУ 04375748

Вих. № 1467
«30 » грудня 2024 р.

Директору ДУ «Інститут ринку і
економіко-екологічних досліджень
Національної академії наук України»,
академіку НАН України,
д.е.н., професору
Борису БУРКИНСЬКОМУ

Шановний Борисе Володимировичу!

Коблівською сільською радою було розглянуто надіслану Вами доповідну записку на тему «Пропозиції щодо стимулювання міжмуніципального економічного розвитку територіальних утворень Півдня України».

Запропоновані у документі механізми залучення фінансування для міжмуніципального співробітництва є досить актуальними, а практичні рішення для його розвитку відповідають стратегічним потребам нашої громади і можуть бути використані у роботі «Офісу відновлення та розвитку Коблівської територіальної громади» при підготовці оновленої «Стратегії Коблівської сільської територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області на період до 2027 року», а також програм та планів відновлення Коблівської територіальної громади.

Як громада, яка вже має досвід створення та діяльності Агенції місцевого розвитку й «Офісу відновлення та розвитку Коблівської територіальної громади», ми розуміємо важливість ініціації міжмуніципальної співпраці та її координації, а також необхідність залучення фахівців для роботи над стратегічними та інфраструктурними проєктами, що дозволить нам спільно з сусідніми громадами реалізовувати відповідні проєктні ініціативи.

Документ стане основою для подальшого впровадження інноваційних механізмів міжмуніципального співробітництва в діяльність нашої громади, а саме планується підготувати спільні проєкти з сусідніми громадами у сферах інфраструктури, екології та туризму, зокрема по Тилігульському туристично-рекреаційному кластеру.

Вбачаємо, що реалізація положень, представлених в даному дослідженні дозволить досягти сталого розвитку, підвищити економічну стійкість і покращити якість життя мешканців Коблівської громади.

З повагою,

Сільський голова

Володимир ПАНИЧ